

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore Sociálna práca

TEÓRIA SOCIÁLNEJ PRÁCE

1. **Teória sociálnej práce.** Vymedzenie relevantných pojmov: teória – sociálna práca (globálna definícia IFSW/IASSW 2014) – teória sociálnej práce. Vzťah medzi teóriou, metódami a praxou sociálnej práce.
2. **Sociálna práca ako vedný odbor.** Atribúty vedy. Predmet sociálnej práce ako vednej disciplíny. Sociálna práca ako aplikovaná veda, veda o konaní a praktická veda.
3. **Sociálna práca ako multi-, inter-, trans- disciplinárny odbor.** Miesto sociálnej práce v systéme vied. Sociálna práca a iné vedené disciplíny (sociálna politika, sociológia, psychológia, pedagogické a zdravotnícke odbory).
4. **Vedecká terminologická práca.** Pojem. Termín. Terminológia. Definícia. Klasifikácia. Slovníky.
5. **Výskum v sociálnej práci.** Špecifiká výskumu v sociálnej práci. Výskum pre sociálnu prácu, v sociálnej práci a realizovaný sociálnymi pracovníkmi. Prax založená na dôkazoch.
6. **Metodológia.** Definovanie, roviny metodológie. Metodológia sociálnej práce. Metodologické postupy využívané vo výskume sociálnej práce.
7. **Definovanie sociálnej práce.** Globálne definovanie (IFSW / IASSW 2014) a národné definície. Jej chápanie podľa zákona o sociálnej práci v SR (2014). Kľúčové koncepty a ciele sociálnej práce.
8. **Sociálna práca ako profesia založená na hodnotách.** Vyhlásenie o etických princípoch globálnej sociálnej práce (2018) a Etický kódex výkonu sociálnej práce (2024). Aktuálne etické problémy a dilemy sociálnej práce (problematika prenosu a protiprenosu, dvojitého vzťahov, profesionálnych hraníc a pod.).
9. **Rozvojová a humanitárna pomoc** (rozlíšenie koncepcií). Globálna sociálna agenda (IFSW, IASSW, ICSW, 2010). Sociálna práca a sociálny rozvoj.
10. **Teoretické aspekty vzdelávania v sociálnej práci.** Teoretické prístupy k vzdelávaniu (podľa Navrátilovej). Globálne štandardy vzdelávania a systém vzdelávania sociálnych pracovníkov v Slovenskej republike.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore *Sociálna práca*

11. **Paradigmy sociálnej práce.** Vymedzenie pojmu paradigma. Paradigmy sociálnej práce podľa Payneho (1991 a 2005) a iných autorov.
12. **Humanistické a existenciálne teórie.** Vymedzenie pojmov a filozofické východiská. Logoterapia a transakčná analýza, predstavitelia a ich aplikovanie v sociálnej práci.
13. **Prístup orientovaný na klienta.** Predstavitelia, podmienky prístupu PCA. Aplikovanie tejto teórie v sociálnej práci.
14. **Kognitívno-behaviorálne teórie.** Predstavitelia, základné východiská behaviorizmu. Kognitívne mapy, teória observačného učenia. Techniky v behaviorálnej terapii. Roly sociálneho pracovníka v behaviorálne orientovanom prístupe.
15. **Prístup orientovaný na úlohy.** Predstavitelia, úlohy sociálneho pracovníka v POU, techniky. Štruktúra procesu prístupu orientovaného na úlohy.
16. **Teória vzťahovej väzby.** Predstaviť, typológia vzťahovej väzby. Prekážky utvárania vzťahovej väzby. Jej využitie v praxi sociálneho pracovníka.
17. **Antiopresívne prístupy.** Vymedzenie pojmov opresia, diskriminácia, AOP, antidiskriminácia, pozitívna diskriminácia. P. Freire a jeho pedagogika oslobodenia. Dôležité princípy v AOP a úlohy sociálneho pracovníka.
18. **Systémové teórie.** Predstavitelia kľúčových konceptov a pojmov (systém, systémový prístup). General system theory. Princípy systémového prístupu, aplikovanie systémovej teórie na rodinnú terapiu a sociálnu prácu s rodinou.
19. **Systemické teórie.** Systemický prístup. Jednotlivé modely systemických teórií. Prezentovanie informácií o systéme (napr. genogram, ekomapa). Techniky užívané v systemickej terapii.
20. **Krátka terapia orientovaná na riešenie.** Predstavitelia. Základné princípy. Zázračná otázka. Vybrané techniky.
21. **Sociálno-ekologické teórie.** Predstavitelia, koncept sociálneho fungovania. Life model. Sociálno-ekologické koncepty v sociálnej práci.
22. **Kvalita života.** Teoretické a metodologické východiská kvality života – vymedzenie kvality života, dimenzie kvality života, meranie kvality života v sociálnej práci.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore Sociálna práca

METÓDY APLIKOVANEJ SOCIÁLNEJ PRÁCE

1. **Sociálna práca so skupinou.** Typológia skupinovej práce. Význam a špecifiká skupinovej sociálnej práce. Príprava a etapy skupinovej práce podľa B. Tuckmanna. Úlohy sociálneho pracovníka v rámci vývoja skupiny.
2. **Skupinová dynamika.** Ciele skupiny, normy, roly v skupinách, kohézia a tenzia v skupine, skupinová atmosféra.
3. **Bálintovské skupiny.** Zásady práce bálintovských skupín. Päťstupňový model bálintovských skupín. Hlavné úlohy vedúceho bálintovských skupín.
4. **Sociálna práca s rodinou.** Ciele a špecifiká sociálnej práce s rodinou. Funkčnosť rodiny. Protektívne a rizikové faktory. Návšteva sociálneho pracovníka v rodine.
5. **Hodnotenie ohrozenia dieťaťa.** Princípy hodnotenia. Oblasti vyhodnocovania. Nástroje hodnotenia. Rodinné skupinové konferencie.
6. **Sanácia rodiny.** Cieľ a základné princípy sanácie. Sanácia v kontexte SPODaSK. Činnosti sociálneho pracovníka v rámci sanácie rodiny.
7. **Medzinárodno-právna ochrana detí a mládeže.** Charakteristika. Základné medzinárodné a európske dokumenty. Inštitucionálne zabezpečenie.
8. **Sociálna práca s územnou komunitou.** Pojem „komunita“. Účastníci komunitného plánovania. Kompetencie samosprávy v komunitnom plánovaní. Etapy komunitnej sociálnej práce. Komunitný sociálny pracovník.
9. **Metódy sociálnej práce v rómskych komunitách.** Špecifiká rómskej komunity. Sociálny pracovník v komunitnej práci a náplň jeho práce.
10. **Sociálne poradenstvo.** Definovanie, špecifické rysy. Odborné a kvalifikačné predpoklady pre výkon sociálneho poradenstva. Poskytovanie sociálneho poradenstva v inštitúciách verejnej správy a v mimovládnych organizáciách. Obsahové zameranie sociálneho poradenstva vo vybraných cieľových skupinách (napr. sociálno-ekonomické problémy, ťažké zdravotné postihnutie, marginalizované skupiny, nezamestnaní...).
11. **Sociálna rehabilitácia.** Princípy práce s klientom v procese sociálnej rehabilitácie. Druhy sociálnej rehabilitácie z hľadiska organizácie. Metódy a techniky sociálnej rehabilitácie.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore *Sociálna práca*

12. **Supervízia v sociálnej práci. Supervízia v sociálnej práci.** Filozofia a zameranie supervízie. Rozdelenie, formy a typy supervízie. Kvalifikačné predpoklady pre výkon supervízie na Slovensku. Predpoklady úspešnej supervízie. Etika v supervízii.
13. **Syndróm vyhorenia.** Nároky sociálnej práce a syndróm vyhorenia. Fázy a prejavy syndrómu vyhorenia. Prevencia syndrómu vyhorenia u sociálnych pracovníkov.
14. **Mediácia v sociálnej práci.** Princípy a výhody mediácie. Fázy mediácie. Sociálny pracovník – mediátor, jeho kvalifikačné predpoklady, kompetencie a nástroje práce.
15. **Terénna sociálna práca.** Ciele a špecifiká terénnej práce. Nízkoprahový prístup a zariadenia, ktoré ho v SR uplatňujú. Aplikovanie terénnej sociálnej práce na cieľovú skupinu ľudí bez domova.
16. **Streetwork** ako metóda terénnej sociálnej práce. Ciele streetworku, proces a etapy streetworku. Filozofia prístupu Harm reduction. Aplikovanie streetworku na osoby závislé od drog.
17. **Krízová intervencia** ako metóda sociálnej práce. Klienti krízovej intervencie. Etapy krízovej intervencie. Formy krízovej intervencie. Interdisciplinárny prístup a miesto sociálneho pracovníka v krízovej intervencii. Jej aplikovanie na obete domáceho násillia a deti so syndrómom CAN.
18. **Metódy sociálnej práce s obet'ami humanitárnych kríz a katastrof.** Hromadné nešťastia a ich zvládanie. Definícia, druhy, následky, obete hromadných nešťastí. Poskytovanie pomoci obetiam, zvládanie záťaž e pomáhajúcich profesionálov.
19. **Sociálna práca v rozvojových krajinách.** Sociálne projekty Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety – ciele, prístupy a realizované aktivity.
20. **Manažment v sociálnej práci.** Manažment v sociálnom regulovaní. Organizačné správanie v sociálnom manažovaní. Manažment času v sociálnej práci. Špecifiká manažmentu v sociálnej práci. Potreba marketingu v sociálnej práci.
21. **Organizácia, byrokracia** ako spôsob fungovania a riadenia organizácie, alternatívna organizácia, motivácia ľudí – základné typy. Špecifiká riadenia sociálnych organizácií.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore *Sociálna práca*

22. **Špecifiká sociálnej práce so staršími ľuďmi žijúcimi v domácom prostredí.** Formy sociálnej pomoci určené starším ľuďom. Holistický prístup v starostlivosti o seniorov. Význam a potreba dobrovoľníctva seniorov v spoločenskom živote.
23. **Špecifiká sociálnej práce so staršími ľuďmi žijúcimi v rezidenčnom prostredí.** Poruchy adaptácie, geriatrický maladaptívny syndróm. Agenda sociálneho pracovníka pracujúceho v ZSS pre seniorov. Špecifické terapie vhodné pre seniorov (napr. reminiscenčná terapia, validačná terapia, canisterapia, felinoterapia a pod.).
24. **Sociálna práca v paliatívnej starostlivosti.** Zomieranie, štádiá zomierania (podľa Kübler-Rosovej). Úlohy sociálneho pracovníka v paliatívnej starostlivosti. Spolupráca v multidisciplinárnom tíme.
25. **Charakteristika penitenciárnej sociálnej práce.** Účel výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody. Adaptačné problémy na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody, zaobchádzanie s obvinenými a odsúdenými, teórie trestu, restoratívna justícia v problematike ukladania sankcií.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore Sociálna práca

APLIKOVANÁ SOCIÁLNA POLITIKA

1. **Aplikovaná sociálna politika v základných pojmach.** Definovanie sociálnej politiky, jej ciele a funkcie. Poskytovatelia a prijímatelia opatrení sociálnej politiky. Sociálna politika vo vzťahu k sociálnej práci.
2. **Sociálna politika a hospodárska politika a ich vzájomné vplyvy.** Svetový sociálny, politický, ekonomický a kultúrny poriadok. Ľudské práva, sociálne práva a ekonomické práva.
3. **Participácia a účasť v sociálnej politike.** Subjekty sociálnej politiky. Sociálne partnerstvo, tripartizmus, kolektívne vyjednávanie a kolektívne zmluvy.
4. **Nástroje sociálnej politiky a ich aplikácia v riadení a správe sociálnej politiky.** Riadenie a správa v sociálnej politike. Vyhľadávanie prameňov, globálny sociálny informačný systém (NATLEX, NORMLEX, Eur-Lex, MISSOC, Eurostat, SLOV-LEX).
5. **Medzinárodné organizácie a ich význam v sociálnej politike.** Organizácia Spojených národov. Medzinárodná organizácia práce. Rada Európy. Inštitúcie Európskej únie. Súdne inštitúcie Rady Európy a Európskej únie.
6. **Trendy v európskej sociálnej politike.** Stručný vývoj európskej sociálnej politiky; úsilie o univerzalitu, uniformitu, adekvátnosť, cielenosť; harmonizácia, diverzifikácia sústav). Európske sociálne právo a európsky sociálny model.
7. **Aktuálne trendy sociálnej politiky vo vzdelávaní,** intelligenčný rast, vzdelávanie a trh práce.
8. **Komparácia sociálnej politiky vo vybraných krajinách Európskej únie a ich typológia.** Typy sociálnej politiky v rámci EÚ; Veľká Británia, Nemecko, škandinávské krajiny, Taliansko, Španielsko).
9. **Etapy transformácie sociálnej sféry od roku 1989 po súčasnosť** (transformácia sociálnej sféry Slovenskej republiky). Zmena organizačného usporiadania v procese deetatizácie, deregulácie, decentralizácie, regionalizácie.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore *Sociálna práca*

10. **Mimovládny sektor a jeho funkcie v systéme sociálnej politiky.** Neštátne subjekty, tretí sektor, dobrovoľníctvo. Nadácie, občianske združenia, neinvestičné fondy, neziskové organizácie.
11. **Sociálna kohézia, sociálna inklúzia, flexibilita, subsidiarita, deinštitucionalizácia.**
12. **Sociálna ochrana v zdraví a chorobe.** Nemocenské poistenie. Dôchodkové poistenie v invalidite.
13. **Aktuálny demografický vývoj a jeho vplyv na dôchodkovú politiku a starnutie v Slovenskej republike a EÚ.** Dôchodkové poistenie.
14. **Aktívne a pasívne nástroje v riešení nezamestnanosti.** Politika zamestnanosti a politika trhu práce. Poistenie v nezamestnanosti.
15. **Typy rodinnej politiky** a motivačné nástroje populačnej politiky. Sociálna podpora rodín.
16. **Riešenie chudoby v sociálnej legislatíve.** Typológia chudoby, sociálne riziká. Štátna sociálna pomoc (hmotná núdza, životné minimum).
17. **Podniková sociálna politika.** Mzdová politika. Pracovnoprávne vzťahy a sociálna práca.
18. **Financovanie sociálnej politiky. Zdroje financovania sociálnej politiky** (náklady dvojakého druhu; zdroje financovania sociálnej ochrany: štát, samospráva, zamestnávateľ, občan). Spôsoby financovania sociálnej politiky (fondová technika; rozpočtová technika; dary /donácie/, úhrada od občana).
19. **Peňažné príspevky na kompenzáciu** ťažkého zdravotného postihnutia (cieľ, význam; druhy peňažných príspevkov, aktuálny stav v SR; základné podmienky nároku).
20. **Migrácia.** Migračné a azylové politiky v Európskej únii. Sociálne a ekonomické dôsledky migrácie. Globalizácia a migrácia.
21. **Komunálna sociálna politika** (právomoci orgánov samosprávy v oblasti sociálnej politiky; zriaďovateľská funkcia samosprávnych orgánov; postavenie komisií zastupiteľstva; význam samosprávy v oblasti riešenia sociálnych problémov obyvateľstva).

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE

SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore *Sociálna práca*

Základná literatúra

- BUNDZELOVÁ, K. - RADI, F. - GREY, E. 2022. Akademická príručka k tvorbe diplomových prác II. Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 177 s. EAN: 9788081322570. ISBN 978-80-8132-257-0
- GABURA, J. 2018. Supervízia v pomáhajúcich profesiách. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, 2018. ISBN 9788055812601.
- HETTEŠ, M. 2013. *Sociálna súdržnosť a istota v sociálnej práci*. Nitra: UKF, 2013
- MÁTEL, A. – HARDY, M. – BACHYNCOVÁ GIERTLIOVÁ, D. 2015. *Teória a metódy sociálnej práce II*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. 2015. *Teória a metódy sociálnej práce I*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- SCHAVEL, M. – HUNYADIOVÁ, S. – KUZYŠIN, B. 2013. *Supervízia v sociálnej práci. Teória, prax, výskum*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- SCHAVEL, M. 2019. Sociálne poradenstvo: (teória a inšpirácie pre prax). Šúrovce: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce, 2019. ISBN 9788097344504.
- ŠUVADA, J. a kol. 2021. Krízová intervencia a psychosociálna pomoc. McGurrin Hall Scranton. 2021.
- ŠUVADA, J. 2017. Riadenie a organizácia tímov – teória pre študentov sociálnej práce. Vysokoškolská učebnica. McGurrin Hall, Scranton, USA, 2017.
- ŠUVADA, J. 2017. Manažment pre študentov sociálnej práce. McGurrin Hall, Scranton, USA, 2017
- TKÁČ, V. – VICEN, V. 2019. Dokumenty k štúdiu sociálnej práce. Příbram-Bratislava: VŠZaSP sv. Alžbety, 146 s.
- TOMÁNEK, P. 2021. Rodina v turbulenciách, alebo O desenzibilizácii rodiny. Brno: Tribun EU, s. r. o, 2021. ISBN 9788026316336.
- TOMEŠ, I. 2010. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál.

Etický kódex výkonu sociálnej práce (2024)

Webová stránka Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce
<https://socialnapraca.sk/etika/>

Aktuálna legislatíva v SR.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

Magisterské štátnicové otázky v študijnom odbore Sociálna práca

Rozširujúca literatúra

- BECHYŇOVÁ, V. – KONVIČKOVÁ, M. 2008. *Sanace rodiny*. Praha: Portál.
- BENCA, J. - ŠUVADA, J. - GREY, E. - BUČKO, L. - NOVÁ, M. 2016. Globálna rozvojová pomoc. Dvojfarebný svet a J. N. Neumann Publ. House Příbram, 2016, 104 s.
- GABURA, J. 2012. *Teória rodiny a proces práce s rodinou*. Bratislava: Iris.
- HETTEŠ, M. 2011. *Starnutie spoločnosti. Vybrané kapitoly sociálnej práce so seniormi*. Bratislava: VŠZSP sv. Alžbety.
- HETTEŠ, M. 2013. *Zamestnanosť a sociálna práca*. Bratislava: VŠZSP.
- HROZENSKÁ, M. a kol. 2008. *Sociálna práca so staršími ľuďmi*. Martin: Osveta.
- MATOUŠEK, O. – KOLÁČKOVÁ, J. – KODYMOVÁ, P. a kol. 2005. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál.
- MATOUŠEK, O. a kol. 2008. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál.
- MÁTEL, A. 2019. *Teorie sociální práce I*. Praha: Grada: 2019.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. et al. 2011. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- NAVRÁTIL, P. 2001. *Teorie a metody sociální práce*. Brno: Marek Zeman.
- REAMER, F. G. 2018. *Social Work Values and Ethics*. 5th ed. New York: Columbia University Press. 2018.
- REPKOVÁ, K. 2017. *Sociálne služby. Podpora zmysluplnej každodennosti v ľudsko-právnej perspektíve*. Bratislava: IVPR.
- ŠIŇANSKÁ, K., ŠLOSÁR, D. 2020. *Komunita a komunitná práca*. UPJŠ v Košiciach, Filozofická fakulta, Košice: 2020. (e-publikácia).
- ŠPATENKOVÁ, N. a kol. 2011. *Krizová intervence pro praxi*. 2. vyd. Praha: Grada.
- TKÁČ, V. 2008. *Vybrané kapitoly medzinárodného sociálneho práva*. Nitra: UKF v Nitre.
- VANKOVÁ, K. 2019. *Postpenitenciárna starostlivosť v kontexte sociálnej práce a sociálnych služieb*. Nitra: FSVaZ, 2019.
- Global Social Work Statement of Ethical Principles (2018)*
Dostupné na stránke Medzinárodnej federácie sociálnych pracovníkov
<https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles/>